
EK: school van opvoeding

Verslag van het (geslaagd) zomerkamp

E.H. Jan De Bruyn, E.K.-aalmoezenier Vlaanderen

Het E.K.-zomerkamp anno 2023 is nog maar net achter de rug. Laat ons eventjes terugblikken op het grootste E.K.-evenement van het jaar. Ik schrijf dit verslag vanuit het perspectief van een leider. Een E.K.-kamp voor een leider wil ik met vier woorden omschreven: zelfovergave, vermoeidheid, vreugde, geestelijke vooruitgang.

Zelfovergave

Een ander woord dat ik hier had kunnen zetten is engagement. Twaalf lekenleiders, twee priesters, twee seminaristen en een broeder moeten het opnemen tegen tachtig kinderen die een jaar lang schoolstress en stadsleven achter de rug hebben. Wat is bedoeld met 'opnemen tegen'? Zal de leiding tegen de kinderen spelen en concurreren voor de beste sport- en groepsprestaties? Neen, zo is het niet bedoeld! Bedoeld is, dat deze groep van leiders en geestelijken ervoor instaat dat deze groep kinderen zich niet alleen heel erg amuseert, maar dat ze ook geestelijk gewapend en gesterkt naar huis gaan. En dat is een strijd! De E.K. is geen bezigheidstherapie voor kinderen, maar een opvoedingssysteem. Het werkwoord opvoeden in het Latijn is *educere*, wat 'eruit trekken' betekent. Uit wat trekken? Opvoeden betekent een mens uit zijn toestand van onvolmaaktheid en zedelijk-morele ellende trekken naar een toestand van volmaaktheid. Doel van de opvoeding is dus de heiligheid. En wat zijn de middelen? Deze zijn talrijk, zowel natuurlijke als bovennatuurlijke middelen. Maar wat is het middel bij uitstek? Het is de zich wegschenkende God zelf, die tot dit doel ons voedsel is willen worden! Het is de eucharistische Heer! "Ja, daar gaan we weer. Dat wisten we nog niet! Kuch kuch." Ja het is een feite

een vanzelfsprekende en evidente conclusie dat de Eucharistie het machtigste middel zou moeten zijn in de heiliging van de zielen. En toch, en toch ... Hoe dikwijls blijven haar uitwerkingen krachteloos en onvruchtbaar. Wat is de reden? De Eucharistie is misschien toch niet zo'n magisch middeltje of toverdrankje gelijk sommigen zich het voorstellen of wensen. Het antwoord ligt in volgende theologische leerstelling omvat die de *doctor gratiae*, de dokter der genade, de heilige en kerkvader Augustinus het eerste uitsprak: *gratia supponit naturam* – de genade bouwt op de natuur. Wat betekent dit? De genade die ons heiligt kan enkel maar vruchtbaar zijn als de zielen erop voorbereid zijn ze goed te ontvangen. Nat hout zal niet zo snel branden als droog en een metalen staaf zal onder de vlam van een aansteker niet eenmaal vuur vatten. Hier wordt de rol van de opvoeder zichtbaar. Hij moet de zielen voorbereiden op de genade, ze ervoor ontvankelijk maken. En dat is een kunst! Neen, opvoeden is niet gewoon kinderen rustig houden en ervoor zorgen dat ze beleefd blijven zodat we als opvoeders niet voor schut komen te staan als we kinderen ergens naartoe nemen. De genade bouwt op de natuur. Dat betekent concreet dat de zielen moeten voorbereid worden, maar het betekent ook dat, gelijk in de natuur, oefening meester maakt. Herhaalde akten en daden zorgen ervoor dat de ziel sneller, eenvoudiger en steeds beter voorbereid zal zijn.

Nu kunnen we dus een opvoedingsplan gaan maken. Ze moet daarin bestaan een omkadering te geven die het kinderen mogelijk maakt zo vruchtbaar mogelijk aan de bronnen van bovennatuurlijke genaden te putten. Ziehier het programma van de E.K.! Niet meer, niet minder. Maar misschien vraagt u zich af, wat twaalf dagen sport en spel en overnachten in tenten te maken

hebben met voorbereiding op de communie. Over de catechismuslessen en het bidden zijn we het eens, die bereiden zeker de kinderen daarop voor. Maar vergis u niet. De genade bouwt op de natuur, zij werkt en ontwikkelt zich ook op de wijze van de natuur. Er moet een gezonde natuur zijn, een gezonde bodem om het sap van de genade in zich op te nemen. De natuurlijke deugden zijn uiterst belangrijk: discipline en zelfbeheersing, opgewektheid en edelmoedigheid, zelfopoffering en moed, eerbaarheid en gehoorzaamheid. Allemaal natuurlijke deugden die de akker van onze ziel voorbereiden op het sap van de genade. Het kind moet deze natuurlijke deugden eerst op natuurlijke weg leren kennen en waarderen, vooraleer zij bovennatuurlijk kunnen worden. In het kind moet eerst een zin opgewekt worden voor het mooie, het goede en het ware. Het kind moet tot inzicht komen dat het van de goede God een ziel met prachtige eigenschappen en talenten gekregen heeft en dat het hier een tijd lang op aarde mag leven om al deze talenten te ontplooiën en te gebruiken voor de eer en glorie van God. Het kind moet de schoonheid van de schepping en heel bijzonder ook van zijn eigen ziel herkennen. Het kind moet vreugde ervaren over de schepping en over zichzelf. Deze vreugde leidt tot opgewektheid en dankbaarheid ten opzichte van de Schepper. Het kind staat nu positief en met een ideaal in zijn levensschoenen. Vandaar zijn sport, spel, muziek en intellectuele vorming van grote waarde zijn in de opvoeding. Het is immers de schepping Gods! Het is de eerste en eenvoudigste weg tot verheerlijking Gods. Sport en spel hebben dus een grote waarde in de E.K. en maken een groot onderdeel van het kamp uit.

Het kind moet tot het inzicht komen dat er ook een geestelijke schoonheid bestaat, dat het uniform en het paard de ridder niet maakt, maar de trouw, de zelfopoffering en de toewijding aan het ideaal iemand echt ridderlijk maken. Vanuit dit inzicht zal het kind de deugd gaan liefhebben. Discipline, zelfbeheersing en opoffering worden plots strevenswaardig. Zie toch, hoe mooi en zelfbeheerst die soldaten marcheren; zie toch welk een moed en offergeest ze voor de dag leggen wanneer ze in de strijd trekken. Aanschouw de trouw van een ridder aan zijn heer. Ja, dat zijn natuurlijke deugden die het kind heel spontaan via deze weg kan ontdekken. Nu komt het er nog op aan dit natuurlijke ideaal, het ridderschap, een duwtje omhoog te geven, ze een bovennatuurlijke wending te geven. Daar heb je het dan, ridderschap van Jezus Christus, een bovennatuurlijk ridderschap. Een Heilige Christoffel, een Heilige

Ignatius en tal van andere heiligen hebben op deze manier de weg der heiligheid ingeslagen. De Heilige Christoffel wilde zijn diensten alleen aanbieden aan het allerhoogste gezag. Hij had grote plannen, hij wilde grootse dingen gaan doen in het leven. Eerst trad hij in dienst bij de koning, die echter ondergeschikt was aan de keizer. Toen hij ervoer dat er iemand boven de koning stond, trad hij in dienst bij de keizer, maar die was ondergeschikt aan de duivel. Toen bood hij aan de duivel zijn diensten aan. De duivel was echter ondergeschikt aan Christus en toen besloot Christoffel Christus te gaan dienen. De Heilige Ignatius was van kindsheid aangegrepen door het ridderideaal. Hij diende in het Spaanse leger. Hij droomde van een eerbare ridderscarrière, zijn leven voor zijn land gevend. In de strijd tegen de Fransen trof een kanonskogel zijn rechterbeen. Hij werd bedlegerig en tijdens zijn lang herstelproces begon hij boeken te lezen, natuurlijk

Processie van het Allerheiligste Sacrament rond het domein van het kamp met een zelfgemaakt baldakijn en toortsen, zelf geplukte bloemen ...

eerst ridderromans, want dat was zijn levensideaal. Toen hij die uitgelezen had, begon hij het leven van de heiligen te lezen, wat het keerpunt van zijn leven betekende. Hij zag in de heiligen de ware helden, en in Christus de enige koning. Voortaan wilde hij enkel nog Christus dienen.

Heeft de E.K. niet dit bovennatuurlijk ridderideaal? In de E.K. zijn er vier rangen: kruistochter (enkel de das) – schildknaap – kruisvaarder – kruisridder. Vanaf de schildknaap verplicht men zich plechtig voor het tabernakel, dagelijks bepaalde gebeden te verrichten. Een langzaam opstijgen in het leger van Christus Koning. Opstijgen in het leger van Christus Koning betekent Hem inniger dienen, voornamelijk door het gebed, de communie en het offer. Ook dit kamp hadden we tal van bevorderingen, waar meerdere tientallen kinderen vrijwillig besloten op te stijgen in de rangen van dit leger. We mochten dit jaar drie kruistochters tot ridder slaan. De kruisridder verplicht zich tot het dagelijks bidden van het rozenhoedje, tot dagelijkse meditatie, een dagelijks offertje, de Mis zo veel bij te wonen als hij maar kan, iedere twee weken te biechten te gaan. Moge Onze-Lieve-Heer hun voornemen sterken en zegenen!

Discipline en eerbied voor de vlag, voor het

strijdlid moeten de jonge kruistochter een nieuw levensideaal influisteren. Het verleggen van de eigen grenzen op kamp door het gebrek aan gebruikelijk comfort sterkt de wil, die sinds de erfzonde met de *vulneratio debilitatis* – de wonde van zwakheid belast is: het overnachten in tenten, verdragen van de weeromstandigheden, het NK (niet klagen bij moeilijkheden, iets wat priester Poppe dikwijls zei), het doorzetten bij de spelen enzovoort.

Het opvoedingssysteem van de E.K. maakt dus zowel gebruik van de natuur als van de genade. Om dit plan zo goed mogelijk te realiseren is het belangrijk dat de opvoeders vertrouwd zijn met dit ideaal, dat zij, desondanks de drukte en vermoeidheid, zich dit ideaal voor ogen houden. De opvoeders in de E.K. zijn de leiders. Hun rol is doorslaggevend en vandaar ook het vormen van het leidingsteam. In het weekend van 18-19 maart afgelopen jaar kwam de leiding samen en kreeg een reeks van voordrachten over de E.K., haar geschiedenis, haar geest en het opvoedingssysteem van de H. Don Bosco. Toen begonnen de voorbereidingen van het zomerkamp, die sindsdien permanent doorgegaan zijn tot het kamp zelf. Ja zelfovergave en engagement is hier het juiste woord. Vele leiders werken en offerden meer dan de helft van hun vakantiedagen op voor

het kamp, een deel van de leiding ondersteunt de E.K. ook financieel. Het kamp voor de leiding begon een week vroeger dan dat voor de kinderen. Een week van kampopbouw, praktische organisatie en voorbereiding, en ja, zelfs van maken van spel materiaal. Wat een mooi beeld te zien hoe leiders en leidsters spel materiaal maken om de kinderen het kamp van hun leven te bezorgen. Eén getuigenis van een leidster, die tevens ook lerares is in één van onze scholen, wil ik u niet onthouden. Jarenlang heeft zij op een traditionele school van de Priesterbroederschap St. Pius X gezeten. Haar ouders konden niet de volledige kost betalen. Uit dankbaarheid nam zij zich voor zich te engageren in het apostolaat van de Broederschap, om zo te zeggen op die manier haar schuld af te betalen. Ze is heel dankbaar voor wat ze gekregen heeft op die school en wil dit alles verder geven aan de kinderzielen. Zulk een motivatie vast te stellen is echt bemoedigend voor een priester. Aan iedere leider en leidster heb ik vanaf de herstart van de E.K. in Vlaanderen (oktober 2022) gezegd, dat zij dit niet voor mij hoeven te doen, dat ze dit moeten doen uit ideaal en uit overtuiging. “Jullie gaan niet bij mij werken. Ik sta hier even vrijwillig als jullie en onze werkgever, onze grote baas is Hij daar” (wijzend naar het kruis). Om deze oprechte motivatie en zelfovergave telkens opnieuw te vernieuwen, kwam de leiding iedere dag voor het wakken van de kinderen om 7u samen in de kapel om het leidingsgebed te spreken. Het begint als volgt: “O goddelijke Kindervriend Jezus, vooraleer de kruistochters over U te spreken, kom ik U spreken over de kruistochters. [...] Ik verneder mij voor U omdat ikzelf zo nalatig verricht wat ik met zoveel vuur aanpreek... En nochtans, Gij zendt mij tot uw lievelingen om in hun onschuldige hartjes uw eucharistisch rijk uit te breiden, om ze te doen hongeren naar de H. Mis en de H. Communie, om ze tot vurige en getrouwe kruistochters te vormen.”

Vermoeidheid

Een kamp is vermoeiend, er zullen altijd wel dingen anders lopen als gepland, kleine frustraties enzovoort. Maar wat ons erdoor moet dragen is deze motivatie van zelfovergave, het zich wegschenken voor het ideaal van de E.K. Een leiding bij wie deze motivatie ontbreekt, zal vroeg of laat opgeven.

Het was mooi om iedere morgen opnieuw de leiding vermoeid in de kapel te zien komen, hun zelfovergave en motivatie als leid(st)er vernieuwend

met het leidingsgebed. Op het voorkamp kwamen leiders me vragen om een lof te organiseren om te bidden voor de kinderen. Is dat geen motivatie? Is dat geen engagement? Wel, het is deze motivatie die nodig is op kamp. Moge Onze-Lieve-Heer jullie inzet, gebeden en onvermoeibare inspanningen belonen, dierbare leiding!

Vreugde

Desondanks de vermoeidheid schenkt een kamp vreugde. Vreugde omwille van het unieke werk waarin wij allen ons steentje kunnen en mogen (!) bijdragen. Ik kan het niet op één hand tellen hoe dikwijls leiding mij kwam aangeven hoe mooi ze het werk van de E.K. vinden en hoe jammer het sommigen vonden nooit als kind zo iets te hebben mogen meemaken.

Slotkampvuur met de ouders.

Geestelijke vooruitgang

Een getuigenis die me het meeste opviel over alle kampen van de E.K. die ik in Vlaanderen, Brussel, Nederland en Duitsland heb meegemaakt, is dat de leiding het E.K.-kamp heeft ervaren als dagen van geestelijke vooruitgang. Het kamp geeft een unieke sfeer waarbinnen geloven, bidden, over God spreken een vanzelfsprekendheid is. Dat is enorm aanmoedigend en geloofssterkend voor de leiding. Welk een voorbereiding de E.K. geeft voor hun toekomstige opvoedkundige rol als familie vader, familiemoeder, priester, broeder of zuster, weet men enkel als men leider in de E.K. geweest is.

Enkele hoogtepunten

Tot slot nog enkele hoogtepunten van ons kamp. We kijken met vreugde terug op onze sacramentsprocessie, die we met de grootst mogelijke plechtigheid hebben uitgevoerd. De bedoeling was niet gewoon een processie te doen, maar een dag van liturgie voor te bereiden, een dag waarop we de Eucharistische Heer bijzonder in de bloemetjes zouden zetten, waarin iedereen zijn aandeel zou hebben. De cadettenjongens zaagden en sjorden een baldakijn, de cadettenmeisjes schilderden het doek dat op het baldakijn zou komen te liggen, de kleine jongens maakten fakkels voor rond het Allerheiligste, de kleine meisjes gingen bloemen plukken voor aan het altaar en tijdens de processie en tenslotte werd het gezang voorbereid door een menging van alle kruistochters. In het bijzonder moest het gezang dagenlang voorbereid worden. De kinderen zongen niet alleen het Kyriale, maar ook het proprium, ja ze hadden zelfs een polyfoon gezang voorbereid. Dat was een echte uitdaging, wat zo goed als niemand was vertrouwd met het zingen en niemand geloofde in zijn eigen zangkwaliteiten. Het resultaat was verbluffend. De vreugde tijdens en na de processie was af te lezen op de gezichten.

Ook de jaarlijkse bevorderingen waren zeer aanmoedigend. We mochten een hele rij van kruistochters in spe na twee jaar eindelijk de das overhandigen, waardoor zij volwaardig kruistochter worden. Vele kinderen, alsook leiding namen de verplichting van schildknaap en kruisvaarder op zich. De E.K. bloeit. Twee jaar geleden gingen we met vijftig op kamp, vorig jaar met zeventig, afgelopen kamp met negentig. We zijn dus bijna verdubbeld.

Andere hoogtepunten waren de driedaagse staptocht, de kampvuren, de dropping en het Amerikaanse juggerspel. De driedaagse staptocht waarbij de cadetten gedropt worden op ongeveer zeventig kilometer van het kamp. Onderweg moeten ze hun eten verzamelen door ruittocht, wat altijd een groot plezier is, maar men moet al dat eten ook meesleuren, heel de tocht lang. Drie dagen stappen langs prachtige wegen door bos en hei, 's avonds een zeil spannen om de nacht onder door te brengen, eten koken op gasvuur en als de eigenaar het toestaat op een kampvuur, elkaar aanmoedigen, bidden, zingen, opdrachten uitvoeren. Kortom: grenzen verleggen door vriendschap en doorzettingsvermogen!

Boven: de bevorderingen in de Eucharistische Kruistocht.
Links: driedaagse kadetten meisjes.

Slot

Wij kijken met vreugde en dankbaarheid terug op een geslaagd E.K.-kamp. Op de eerste plaats met dankbaarheid ten opzichte van Onze Heer, die ons geroepen heeft mee te werken aan heil van deze kinderzielen.

Onze kampen worden groter en groter. Nieuwe tenten en materiaal worden noodzakelijk. Wilt u meewerken aan de uitbreiding van dit prachtige werk? U kunt dit door een financiële bijdrage. Binnenkort zal ik een sponsoractie lanceren, waarbij u voor slechts 10 euro per maand een maandelijkse Mis voor al onze weldoeners opgedragen krijgt en wel zo lang als onze E.K. zal verder bestaan.

Dierbare gelovigen en beste ouders van onze kruistochters, ik zou een oproep willen doen om gebed voor de E.K., voor de kruistochters en haar leiding. Moge God dit werk, dat Hij begonnen heeft onder ons, ook tot voleinding voeren.

